

Nr.745/C/2014

.04.2014

De acord,

PROCUROR GENERAL
TIBERIU MIHAILESCU

Plata cheltuielilor judiciare
în cazul respingerii plângerilor împotriva soluțiilor
de netrimite în judecată dispuse de procuror
- notă de studiu -

Potrivit art. 275 alin. 2 C.p.p., în cazul declarării apelului, recursului în casație ori al introducerii unei contestații sau oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul în casație, contestația sau cererea.

Conform art. 275 alin. 5 C.p.p., dispozițiile alin. 2 se aplică în mod corespunzător în situația respingerii unei plângeri formulate împotriva actelor și măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

În practică s-a pus problema în ce măsură, în temeiul acestor două texte, persoana care a formulat împotriva unei soluții de netrimite în judecată dispuse de procuror o plângere, care a fost respinsă, poate să fie obligată la plata cheltuielilor judiciare.

Discuția este generată de faptul că textul nu face referire expresă la plângerea împotriva soluțiilor procurorului, ceea ce a permis două interpretări:

- una în sensul că plângerile împotriva soluțiilor sunt incluse în categoria mai largă a plângerii împotriva actelor procurorului, având

în vedere dispozițiile art. 339 C.p.p., care, sub denumirea marginală "Plângerea împotriva actelor procurorului" reglementează, în cuprinsul alin. 4, și plângerile împotriva soluțiilor de clasare și renunțare la urmărirea penală;

- o alta în sensul că art. 275 alin. 5 C.p.p. nu se referă și la plângerile împotriva soluțiilor, care nu se circumscriu sferei actelor procurorului, având în vedere prevederile art. 339 alin. 5 C.p.p., care le enumeră explicit ("Ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor nu mai pot fi atacate...").

În opinia noastră, dezlegarea problemei depinde de includerea sau nu, de către legiuitor, a soluțiilor de netrimitere în judecată în noțiunea de "acte ale procurorului", iar aceasta, la rândul său, este determinată de sensul pe care termenul "acte" îl are în cuprinsul legii.

Or, din analiza corelativă a dispozițiilor art. 275, art. 286 alin. 1 și 4, art. 287 alin. 1 și art. 339 C.p.p., rezultă că sintagma "actele procurorului" este folosită atât în sensul de înscris în care sunt consemnate dispozițiile magistratului, cât și în acela de dispoziție a magistratului care produce efecte în procesul penal.

Relevante pentru această distincție sunt dispozițiile art. 286 C.p.p., având denumirea marginală "Actele organelor de urmărire penală", potrivit căruia procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel (alin. 1), iar organele de cercetare penală dispun, prin ordonanță, asupra actelor și măsurilor procesuale și formulează propuneri prin referat (alin. 4).

Astfel cum se poate observa, termenul "act" este folosit aici atât în sensul de "înscris", în cuprinsul denumirii marginale, cât și în sensul de "act procesual", în textul alin. 1 și alin. 4.

Se poate observa că, în primul caz, în categoria actelor sunt incluse și soluțiile dispuse de procuror, în timp ce, în cel de al doilea caz, acestea sunt enumerate ca o categorie distinctă, alături de acte și măsuri.

Distincția este, în egală măsură, observabilă la analiza art. 287 C.p.p., având denumirea marginală "Păstrarea unor acte de urmărire penală". Potrivit acestui text, când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată de autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror (alin. 1). În mod evident, denumirea marginală și teza finală se referă la act ca înscris, în timp ce prima teză a alin. 1 are în vedere actul procesual.

Pornind de la această distincție, putem proceda la analiza dispozițiilor art. 339 C.p.p..

Se poate astfel observa că în cuprinsul denumirii marginale a acestuia ("Plângerea împotriva actelor procurorului") termenul "act" este folosit în sensul de "înscris în care este consemnată dispoziția procurorului", indiferent dacă această dispoziție privește un act procesual o măsură sau o soluție.

În cuprinsul articolului, legiuitorul reglementează distinct situația în care actul (în sens de înscris) cuprinde acte procesuale, măsuri sau soluții, făcând referire în cuprinsul alin. 1 și 2 la primele două categorii (acte și măsuri) și în cuprinsul alin. 4 la soluții.

Distincția între acte – în sens de înscrisuri -, care cuprind toate cele trei categorii de dispoziții, și acte procesuale, categorie distinctă, alături de măsuri și soluții, este cu atât mai evidentă dacă observăm dispozițiile art. 339 alin. 5 C.p.p., în cuprinsul căruia legiuitorul folosește în loc de "act", în sens de "înscris", termenul "ordonanță"¹

1. Potrivit acestui text, ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor procurorului nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior și se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

Din această perspectivă, prevederile art. 257 alin. 5 C.p.p. nu se referă și la plângerile împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată dispuse de procuror, ci doar la plângerile împotriva actelor și măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

În consecință, în ceea ce privește plângerile împotriva soluțiilor, devin incidente disp. art. 275 alin. 3 C.p.p., cheltuielile judiciare rămânând în sarcina statului.

Cum, în opinia noastră, nu există nicio rațiune pentru un astfel de tratament diferențiat, de lege ferenda este necesară modificarea art. 275 alin. 5 C.p.p. în sensul ca acesta să se refere și la soluțiile de netrimitere în judecată dispuse de procuror, conform principiului potrivit căruia cel care "cade în pretenții" va suporta cheltuielile ocazionate de procesul pe care l-a declanșat.

De lege lata, însă, normele de procedură fiind de strictă interpretare, în cazul respingerii plângerii împotriva unei soluții de netrimitere în judecată, nu se va dispune obligarea petentului la plata cheltuielilor judiciare, ci acestea vor rămâne în sarcina statului.

Consilier al procurorului general

Alexandra Mihaela Șinc